

ETMB59 Muslimové v ČR

Jana Virágová

Islámský svět

- Země, kde je islám většinovým náboženstvím
- Svět, kam vedou kořeny islámu = arabská/islámská kultura

islám

- podst. jméno slovesné od slovesa *aslama* = podrobit se Bohu, odevzdat se do jeho vůle
- muslim = ten, kdo se odevzdává do vůle Boží

Muhammad Ibn Abdullah

- cca 570 Mekka – 632 Medína
- rod Banú Hášim, kmen Kurajš
- zakladatel islámské obce věřících (*umma*)

vlivy: poměry v Mekce (zeslabování kmenové a rodové solidarity, pokles morální úrovně společnosti...)

- polyteistické náboženství starých Arabů (astrální božstva, víra v duchy místa, džiny, démony), křesťanské proudy (monofyzitismus, nestoriánství, manicheismus...), židovství ...

ahl al-kitab lid knihy

- Židé
- Křesťané

Muhammadova rodina

manželka Chadídža

dva syny a čtyři dcery:

- Zajnab
- Ruqajja (+ Uthmán)
- Umm Kulthum (+ Uthmán)
- Fátima + Alí Ibn Abu Tálib = Hasan a Husajn

manželky: 8; např. Aiša (její otec Abu Bakr)

- r. 610 první zjevení prostřednictvím anděla Džibríla/Gabriela
- r. 622 *hidžra* = přerušení původních kmenových vztahů a navázání nových

Jathrib = Madínat an-Nabí = Město Prorokovo

r. 622 = počátek letopočtu (chalífa Umar)

- r. 630 návrat do Mekky v čele vybudované muslimské obce – umma
- r. 632 umírá – Arabský poloostrov sjednocený prostřednictvím islámu

schizmata

volba nástupce v čele ummy

chalífat rasúl Alláh/nástupce posla božího -

chalífa = zástupce, náměstek

staroarabský způsob volby rady starších = *šúra*

x

volba blízkých spolupracovníků Muhammada

x

rodová linie Muhammadova zetě Alího a jeho
ženy Fátimy

1. **chalífa Abú Bakr (632-634):**

blízký spolupracovník Muhammada, jeho tchán

2. **chalífa Umar Ibn al-Chattáb (634-644)**

3. **chalífa Uthmán Ibn al-Affána (644-656)**

4. **chalífa Alí Ibn Abu Tálib (656-661)**

= *al-chulafá ar-rášidún* / chalífové vedení
správnou cestou

- způsob volby uznán jako součást **tradice (sunna)**

„lid tradice a společenství“ *ahl as-sunna wa l-
džamá'a*

- „islámská ortodoxie“

ší'a

- hodnost chalífy a imáma dědičná v rodové linii Alího Ibn Abu Táliba a jeho ženy Fátimy
- *ší'at Alí* = strana Alího
- dědičná linie imámů – víra ve skrytého imáma
- světská moc podřízená duchovenstvu

cháridža

- r. 657 b. u Siffínu – Alí x Muáwija Ibn Abu Sufján (dyn. Umajjovců)
- arab. *charadža* / odejít, opustit
- zdroj náb. i polit. authority - Korán

ší'itské směry

- řada veřejných imámů – skrytý imám – *mahdí*

- zajdíja

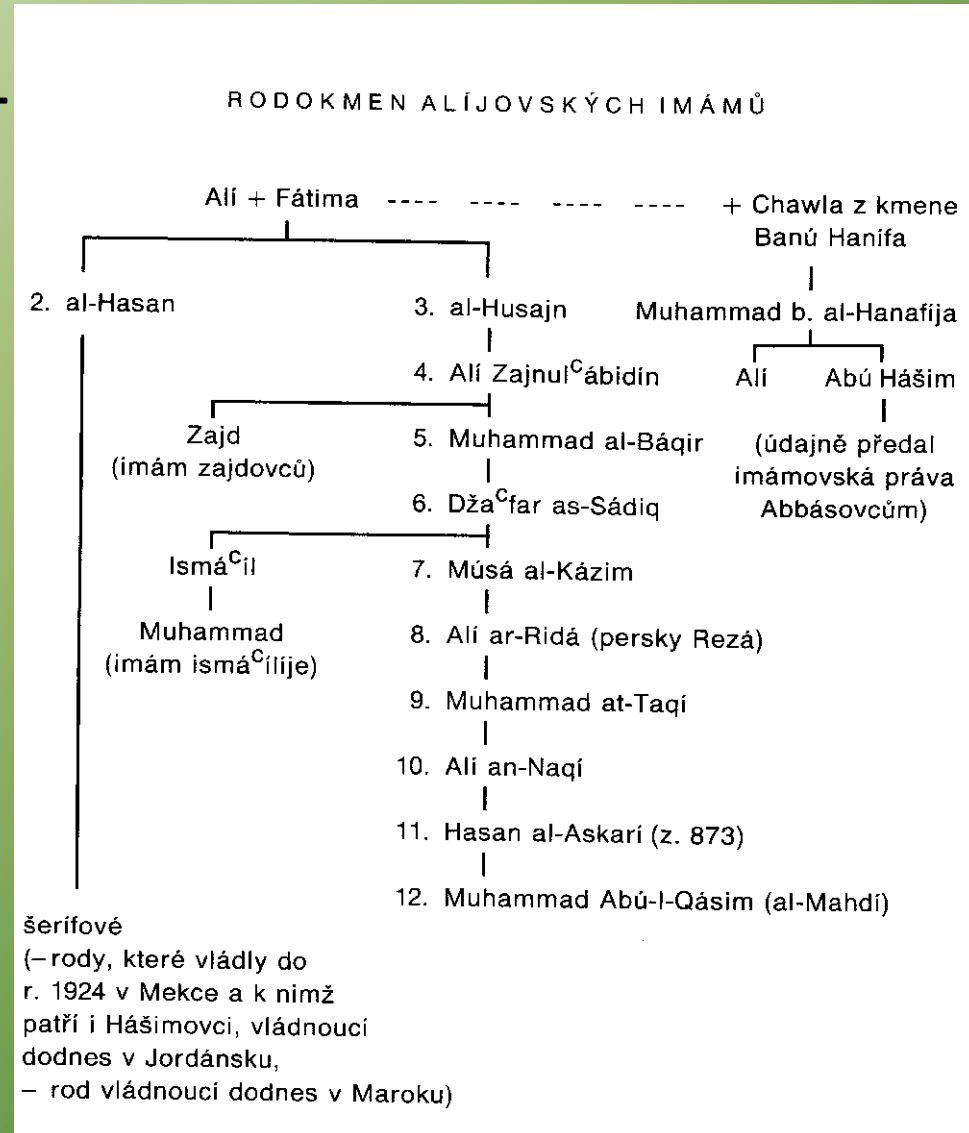
- ismá'ílija

- ší'a dvanácti imámů

(ithná ašaría – dvanáctníci)

.....

Obr. viz Kropáček, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha 2006, s. 183.

Korán

- *al-Qurán* (to, co má být recitováno, hlasitě přednášeno), *al-Kitáb* (=Kniha)
 - soubor zjevení zprostředkovaných Muhammadovi andělem Gabrielem/Džibrílem
 - mekkánská a medínské období: eschatologické motivy, organizace ummy, hlavní zásady kultu, uspořádání rodinných a společenských vztahů, zásady práva
- = reakce na tehdejší soc., polit., ekonom., nábožens. situaci = obsahuje dogmatiku, etiku, rituální praxi a uspořádání sociálních vztahů

Korán

- 114 *súr*/kapitol
- *súry* uvozeny „basmalou“ = „Ve jménu Boha, milosrdného, slitovného - *Bismi 'lláhi 'r-rahmáni 'r-rahím*“
- úvodní *súra* Fátiha /Otevíratelka
- redakce Koránu – chalífa Uthmán (651-656)
- preferování arabštiny

هَيْبَتُكَ يَا رَبِّ تَسْخَرُكَ
وَمُنِيكَ يَا رَبِّ تَسْخَرُكَ يَا رَبِّ
وَمُنِيكَ يَا رَبِّ تَسْخَرُكَ
الْقَبْرُوكُ
سَعْدُودُ عَشْمُونَ

اللَّهُ

اللَّهُ

sunna

= tradice

- souhrn výroků a činů Muhammada
- *hadíth* = zpráva o výroku, činu nebo postoji proroka

dvě části: obsah (*matn*), řetězec tradentů (*isnád*)

9. st. – očištění *hadíthů*: 6 kanonizovaných sbírek
viz např.: sbírka al-Buchářího, Muslima...

šarí'a

- arab. cesta k prameni, v náb. smyslu cesta hodná následování

= soubor právních ustanovení Božího řádu

- jednota Koránu, tradice a právní vědy

právní věda

- arab. *ilm al-fiqh*
- formulace a výklad *šarí'i*

4 zdroje: Korán, sunna, analogie (srovnání s činy M. a 1. chalífů) a konsensus (shoda právních autorit)

[5. zdroj *idžtihád* – samostatný úsudek]

- náb. práv. authority:

álim/pl. ulamá – učenci, znalí (všichni představitelé inteligence)

faqíh/pl. fuqahá – právník, státem pověřený specialista

právní směry = *mazhab*/pl. *mazáhib*

- Abú Hanífa (699-767) – hanífovský m.
- Málik Ibn Anas (715-795) - málikovský m.
- Muhammad Ibn Idrís aš-Šáfi'í (767-820) – šáfiovský m.
- Ahmad Ibn Hanbal (780-855) - hanbalovský m.
(wahhabíja)

právní řád

- *ibádát* – právní vymezení vztahu člověk x Bůh
pět sloupů víry
- *mu'ámalát* – vztah člověk x člověk
majetkové, rodinné, dědické právo
+ *ukúbát* – trestní právo

lidské činy

- činy povinné /*fard*
- činy bohulibé /*mustahabb*
- činy Bohu indiferentní /*mubáh*
- činy zavrženíhodné a Bohu odporné /*makrúh*
- činy zakázané / *harám*

Islám prostupuje všechny
aspekty lidského života.

Konec.